

Yabancı dil öğrenim stratejileri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi

The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions

Murat Tuncer¹ ve Hikmet Uluğ²

Gönderilme tarihi/Received date: 04 / 10 / 2019

Kabul tarihi/Accepted date: 05 / 12 / 2019

Öz

Bu araştırmada yabancı dil öğrenim stratejileri ve öz yeterlik algıları arasındaki ilişkiler ve bunların çeşitli bağımsız değişkenler açısından incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırma ilişkisel tarama yöntemine göre yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de Kırıkkale, Bayburt ve Gazi üniversitelerinde yabancı dil alanında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak İngilizce Öz Yeterlik Ölçeği ve Dil Öğrenimi Strateji Envanterinden yararlanılmıştır. Verilerinin değerlendirilmesinde bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi, etki büyüklüğü, pearson korelasyon analizi ve regresyon analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda yabancı dil öğrenim stratejileri ve öz yeterlik algıları arasında pozitif yönde ve anlamlı düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Yabancı dil öğreniminde öz yeterliği ve dil öğrenme stratejilerini etkileyen farklı değişkenler üzerinde araştırmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Ayrıca alanyazında yapılan çalışmaların çoğu öğrencilerle yapılmış olup yabancı dil öğretmenleri ile benzer çalışmalar yapılabilir.

Anahtar sözcükler: dil öğrenim stratejileri, öz yeterlik algısı

Abstract

In this study, it is aimed to investigate the relationships between foreign language learning strategies, self-efficacy perceptions and their various independent variables. The research was conducted according to correlational survey model. The sample of the study consists of university students studying in foreign languages at Kırıkkale, Bayburt and Gazi universities in Turkey. In the research, the English Self-Efficacy Scale and the Language Learning Strategy Inventory were used as data collection tools. Independent groups t test, one way analysis of variance, effect size, pearson correlation analysis and regression analysis were used in the evaluation of the research data. As a result of the study, a positive and significant relationship was found between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. Research is needed on different variables that affect self-efficacy and language learning strategies in foreign language learning. In addition, most of the studies in the literature have been conducted with students and similar studies can be done with foreign language instructors.

Keywords: language learning strategies, self-efficacy perception

1. Giriş

Alanyazında yabancı dil öğretiminde akademik başarıyı etkileyen birçok değişkenden söz edilmektedir. Bu değişkenler içsel ve dışsal değişkenler olmak üzere iki kategoride ele alınmaktadır. Dışsal faktörler dil ve toplumla ilişkili iken, içsel faktörler öğrencilerin bireysel özellikleri (yetenek, motivasyon, tutum, cinsiyet, öğrenme stili, dil öz-yeterliği, strateji kullanımı, özerklik vb.) ile ilgilidir (Carson ve Longhini, 2002; Gass ve Selinker 2008; Murray, 2010; Nisbet,

¹Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, E-posta: mtuncer@firat.edu.tr

²Doktora Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, E-posta: hikmetulug@karatekin.edu.tr

Tindall ve Arroyo, 2005; Park, 1997; Wharton, 2000). Wang (2008) dil öğrenmeyi bu faktörlerin etkisinde gerçekleşen karmaşık bir süreç olarak ele almıştır. Dil öğrenmenin bu faktörlerin etkisinde gerçekleştiği iddia edilse de bilimsel bir çalışmanın bütün bu değişkenleri ele alması olası değildir. Çoğu zaman bu gerekli de değildir. Birçok eğitim durumunda bu değişkenlerin bir veya birkaçı öğrenme sürecini etkileyebilir. Bu nedenle bu araştırma yukarıda değinilen faktörlerden ikisine (strateji kullanımı ve öz yeterlik) odaklanmıştır. Araştırmanın bu iki bağımlı değişkene göre kurgulanmasında alanyazındaki araştırma eksikliği de etkili olmuştur.

Bu araştırmanın bağımlı değişkenlerinden biri olan dil öğrenme stratejilerinin neler olduğu konusunda araştırmacılar (Cohen, 1998; Lee, 2010; Liu, 2010; O'Malley ve Chamot, 1990; Oxford, 1990; Scarcella ve Oxford, 1992; Torres, 2013; Tseng, Dörnyei ve Schmitt, 2006) birbirlerinden farklı tanımlar yapmışlardır. Oxford'a göre (1990) dil öğrenme stratejisi "*öğrenmeyi daha kolay, daha hızlı, daha eğlenceli, daha kendine yönelik, daha etkili ve yeni durumlara daha fazla aktarılabilir hale getirmek için öğrenen tarafından gerçekleştirilen özel eylemler*" olarak tanımlanabilir. Scarcella ve Oxford bu tanımları "*öğrencilerin kendi öğrenmelerini geliştirmek için kullandıkları özel eylemler, davranışlar, adımlar, teknikler*" şeklinde kısaltarak ele almaktadırlar (Oxford, 2003:274). Allwright ve Bailey (1991) öğrenmede strateji kullanımını öğrencilerin bağımsızlık, özerklik ve yaşam boyu öğrenen olmaları açısından önemli görmektedirler. Oxford (2003) dil öğrenme stratejilerini bilişsel, üst bilişsel, bellek, telafi, duyuşsal ve sosyal stratejiler olmak üzere sınıflamakta ve öğrenmede önemli bir süreç olarak ele almaktadırlar. Dil öğrenmede strateji kullanımının bu kadar geniş bir kapsamının olması bu stratejileri öğrenme-öğretme sürecinin önemli birer bileşeni haline getirmektedir.

Öz yeterlik algısı eğitim alanyazında son yıllarda sıklıkla araştırılan bir değişkendir. Bireyin algı ve öğrenme yeteneğine olan inançlarını veya belirlenmiş görevleri gerçekleştirebilme kapasitesini içeren (Bandura, 1997) bu kavramın bazı araştırmalarda (Kim, Wang, Bong ve Ahn, 2015; Todaka, 2017) akademik başarı ile pozitif yönde bir ilişki içinde olduğu belirlenmiştir. Kim, Wang, Ahn ve Bong (2015) ise İngilizce öz yeterliği ile öz düzenleme stratejileri arasında pozitif bir ilişki olduğunu rapor etmişlerdir. Benzer şekilde öz yeterliliği yüksek olan öğrencilerin dil öğrenme sürecindeki çabalarının devamlı olduğu ve bu sebeple başarıyı yakalama olasılıklarının yüksek olduğu gözlenmişken, düşük öz yeterlik düzeyine sahip öğrencilerin zorlu görevlerden kolayca vazgeçtikleri (Hutzler, Zach ve Gafni, 2005) belirlenmiştir. Bu belirleme Idrus ve Sivapalan (2010) tarafından da kabul görmüş, öğretmenlerin öğrencilerinin öz yeterlik seviyelerinin farkında olmalarının önemine vurgu yapılmıştır.

Alanyazındaki bazı araştırmalar yabancı dil öğreniminde strateji kullanımı ve öğrenen öz yeterliği arasında nasıl bir ilişki olduğunu açıklamaya çalışmışlardır. Bu araştırmalardan Diseth (2011), Gahungu (2007) ve Yusuf (2011) öz yeterlik algısı ile öğrenme stratejileri arasında pozitif ilişki olduğunu bildirmişlerdir. Bu araştırma ise belirtilen bu araştırmalardan örneklem, bazı bağımsız değişkenler ve veri analiz teknikleri bakımlarından farklılaşarak alanyazına katkı sunmayı hedeflemektedir. Bu araştırmanın katılımcıları Türkiye'nin bazı yükseköğretim kurumlarının yabancı dil programlarına kayıtlı, dil öğrenen ve mezuniyetleri sonrasında bu dili etkin biçimde kullanacak üniversite öğrencileridir. Bu araştırmada alanyazındaki araştırmalardan farklı olarak yabancı dil konusunda farklı programlarda eğitim alma, akademik başarı puanları, dil öğrenme amacına dönük olarak mobil uygulama kullanma durumu ve yurt dışı deneyim gibi bağımsız değişkenlere odaklanılmıştır. Ayrıca regresyon analizi gibi gelişmiş bir analiz tekniğinin kullanılmasının yanı sıra bağımlı değişkenlerin bağımsız değişkenler açısından farklılaşip

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

farklılaşmadığının tespiti ile yetinilmeyip etki büyüklüğü ile belirlenen manidar farkların daha iyi yorumlanmasına çalışılmıştır. Bütün bu bilgiler sonucunda bu araştırmanın genel amacı yabancı dil öğrenim stratejileri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi şeklinde ifade edilebilir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- Araştırmanın bağımlı değişkenleri olan yabancı dil öğrenme stratejileri ve yabancı dil öz yeterlik algıları cinsiyet, öğrenim görülen program, yabancı dile yönelik mobil uygulama kullanma durumu, pratik yapabilme imkânı ve yayın izleme sıklığına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
- Yabancı dil öğrenme stratejileri ve yabancı dil öz yeterlik algıları arasında nasıl bir ilişki vardır?
- İngilizce öz yeterlik algıları üzerinde strateji kullanımının ne düzeyde bir etkisi vardır?

2.Yöntem

Bu araştırma ilişkiyel tarama modeline göre yürütülmüştür. Yaygın tanımına göre tarama modellerinde araştırılan değişken olduğu haliyle betimlenmeye çalışılır (Karasar, 2009: 76). İlişkiyel tarama araştırmalarında ise birden çok değişken arasındaki birlikte değişimin durumu saptanmaya çalışılır (Cohen, Manion ve Morrison, 2000).

2.1.Evren ve örneklem

Araştırmanın evreni Türkiye'deki üniversitelerin yabancı dil eğitimi programlarında öğrenim gören üniversite öğrencileridir. Örneklem ise bu evrenden olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme göre seçilen Kırıkkale, Bayburt ve Gazi üniversitelerinin ilgili programlarında öğrenim gören üniversite öğrencileridir. Olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme başvurulmasının nedeni araştırmaya dâhil edilecek evrene ve bu evrenden olasılıklı bir örnekleme ile seçilecek kişilere ulaşma güçlükleridir. Zaman ve maddi olanaklar olasılıklı bir örneklemenin seçilmeyişinin diğer bir nedeni olarak ifade edilebilir. Araştırma verileri uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 191 kişiye veri toplama araçlarının uygulanması suretiyle elde edilmiştir. Araştırma kapsamındaki üniversite öğrencilerinin 129'u (%67.5) İngiliz Dili Eğitimi, 34'ü (%17.8) İngiliz Dili ve Edebiyatı ve 28'i (%14.7) Mütercim Tercümanlık bölümlerinde öğrenim görmektedir.

2.2.Veri toplama araçları

Araştırmada iki veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlardan İngilizce Öz yeterlik Ölçeği Wang Wang ve diğerleri (2013) tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde Çince öğrenenlerle yapılan görüşme, gözlem ve sözlü protokollerle elde edilen verilerle geliştirilmiştir. Ölçek dört boyutlu olup her boyut sekiz maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki her bir madde (1: hiç yapamam) ile 7 (çok iyi yapabiliyorum) arasında puanlanmaktadır. İngilizce öz yeterlik ölçeği için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve .964 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın ikinci veri toplama aracı ise Oxford (1990) tarafından geliştirilmiş olan Dil Öğrenimi Strateji envanteridir. Ölçek 6 boyut ve 50 maddeden oluşmaktadır: (a) hafıza stratejileri (9 madde); (b) bilişsel stratejiler (14 madde); (c) tamamlama(telafi) stratejileri (6 madde); (d) üst bilişsel stratejiler (9 öge); (e) duygusal stratejiler (6 öge); ve (f) sosyal stratejiler (6 madde). Her sorunun cevabı 1 (asla) ile 5 (her zaman) arasında oluşan beş puanlı bir değerlendirme

ölçeğine dayanmaktadır. Dil Öğrenimi Strateji Envanteri için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmış ve .899 bulunmuştur.

2.3. Verilerin analizi

Verilerin analizinde öncelikle dağılımın homojenliği araştırılmıştır. Dağılımın homojen olduğu durumlarda Bağımsız Gruplar T testi ve Tek Yönlü Varyans analizi, dağılımın homojen olmadığı durumlarda ise Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testinden yararlanılmıştır. Bağımlı değişkenlerin bağımsız değişkenler açısından karşılaştırılmasında anlamlı düzeyde görüş farkı bulunan durumlarda etki büyüklükleri hesaplanmıştır. Bunun yanında her iki bağımlı değişken ve alt boyutları arasında ne yönde ve düzeyde bir ilişki olduğu araştırılmış, bu amaçla Pearson Korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Son olarak ölçek bağımlı değişkenleri arasındaki ilişkinin daha iyi yorumlanabilmesi için regresyon analizi yapılmıştır. Bu kapsamda veriler regresyon analizini ön sayıltıları olan dağılımın homojenliği (Çarpıklık ve Basıklık), doğrusallık ve otokorelasyon açılarından gözden geçirilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmada öncelikle bağımlı değişkenlere yönelik görüşler cinsiyet bağımsız değişkeni açısından karşılaştırılmak istenmiştir. Hangi veri analiz tekniğinin kullanılacağına karar vermek için veri toplama araçlarına verilen yanıtların her bir boyut açısından homojen bir biçimde dağılıp dağılmadığı araştırılmıştır. Bu duruma yönelik Levene Testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Ölçek ve alt boyutlarının cinsiyete göre karşılaştırıldığı Levene testi sonuçları

	Levene (F)	p
Bellek	6,037	,015*
Bilişsel	4,247	,041*
Telafi	2,577	,110
Üst Biliş	,731	,394
Duyuşsal	4,168	,043*
Sosyal	,067	,796
Dinleme	2,299	,131
Konuşma	,391	,533
Okuma	3,270	,072
Yazma	1,558	,214
Toplam strateji	8,091	,005*
Toplam öz yeterlik	2,290	,132

*<.05

Tablo 1’de görüldüğü gibi bellek, bilişsel ve duyuşsal alt boyutları ve strateji kullanımı ölçeğinin tamamına yönelik görüşlerin homojen bir dağılım göstermediği ($p < .05$), diğer boyutlardaki dağılımların homojen olduğu belirlenmiştir ($p > .05$). Buna göre dağılımının homojen olduğu boyutlarda bağımsız gruplar t testi, dağılımın homojen olmadığı boyutlarda ise varyansların homojen olmadığı t testine göre karşılaştırma yapılması gerektiği görülmüştür. Bağımlı değişkenlere yönelik görüşlerin cinsiyete göre karşılaştırıldığı bağımsız gruplar t testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2’ye göre Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Envanterinin bellek [$t(178.579)=3.275$, $p < .05$], bilişsel [$t(175.752)=3.711$, $p < .05$] ve duyuşsal [$t(178.609)=4.991$, $p < .05$] alt faktörlerinde ve ölçeğin tamamında [$t(182.744)=3.642$, $p < .05$] cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde görüş farkı belirlenmiştir. Anlamlı görüş farkı olduğu belirlenen tüm bu boyutlardaki görüşler kadınlar lehinedir. Cohen (1988) etki büyüklüğünü analiz teknikleri açısından bir ayrıma tabi

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

tutulmuş ve t testi için etki büyüklüğü aralıklarını. 20 için düşük, .50 için orta ve. 80 için yüksek olarak tanımlamıştır (Akt. Şevgin ve Çetin, 2017). Buna göre anlamlı görüş farkı belirlenen boyutlardaki etki büyüklüğü açısından bir değerlendirme yapıldığında cinsiyetin tüm boyutlarda düşük düzeyde bir etki gücüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Katılımcı görüşlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p	Eta-Kare
Bellek	Kadın	115	3,59	,80	3,275	178,579	,001*	.050
	Erkek	76	3,24	,67				
Bilişsel	Kadın	115	3,61	,80	3,711	175,752	,000*	.064
	Erkek	76	3,20	,69				
Telafi	Kadın	115	3,73	,76	1,036	189	,302	-
	Erkek	76	3,62	,70				
Üst Biliş	Kadın	115	4,12	,84	,705	189	,482	-
	Erkek	76	4,03	,71				
Duyuşsal	Kadın	115	2,87	1,16	4,991	178,609	,000*	.109
	Erkek	76	2,10	,97				
Sosyal	Kadın	115	3,49	,93	1,810	189	,072	-
	Erkek	76	3,24	,95				
Dinleme	Kadın	115	5,32	1,04	-,802	189	,423	-
	Erkek	76	5,44	,89				
Konuşma	Kadın	115	5,72	1,02	-1,107	189	,270	-
	Erkek	76	5,88	,91				
Okuma	Kadın	115	5,52	,88	-1,223	189	,223	-
	Erkek	76	5,67	,76				
Yazma	Kadın	115	5,51	1,02	-,827	189	,409	-
	Erkek	76	5,63	,91				
Toplam strateji	Kadın	115	3,60	,65	3,642	182,744	,000*	.060
	Erkek	76	3,29	,52				
Toplam öz yeterlik	Kadın	115	5,52	,93	-1,053	189	,294	-
	Erkek	76	5,65	,79				

Araştırmanın bir diğer bağımsız değişkeni öğrenim görülen yükseköğretim programıdır. Bağımlı değişkenlere yönelik görüşler programa (bölüm) göre karşılaştırılmadan önce her bir boyuta yönelik homojen bir biçimde dağılıp dağılmadığı araştırılmıştır. Bu duruma yönelik Levene Testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Ölçek ve alt boyutlarının bölüme göre karşılaştırıldığı Levene testi sonuçları

	Levene (F)	p
Bellek	2,040	,133
Bilişsel	,136	,873
Telafi	,748	,475
Üst Biliş	,211	,810
Duyuşsal	,183	,833
Sosyal	5,492	,005*
Dinleme	1,117	,329
Konuşma	2,513	,084
Okuma	3,581	,030*
Yazma	3,470	,033*
Toplam strateji	1,408	,247
Toplam öz yeterlik	3,083	,048*

*p<.05

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). Yabancı dil öğrenim stratejileri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

Tablo 3’de görüldüğü gibi sosyal, okuma, yazma alt boyutları ve toplam öz yeterlik puanları açısından homojen bir dağılım olmadığı ($p < .05$), diğer boyutlarda dağılım homojen olduğu belirlenmiştir ($p > .05$). Dağılımın homojen olduğu boyutlarda tek yönlü varyans analizi (Anova), dağılımın homojen olmadığı boyutlarda ise Kruskal Wallis H (KWH) testine göre karşılaştırma yapılması gerektiği görülmüştür. Buna göre bağımlı değişkenlere yönelik görüşlerin cinsiyete göre karşılaştırıldığı sonuçlar Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Bölüm değişkenine göre Anova analizi tablosu

		n	Ort.		SS	Sd	MS	F	p	Eta Kare
Bellek	İDÖ	129	3,50	G. Arası	1,148	2	,574	,961	,384	,010
	İDE	34	3,29	G. İçi	112,275	188	,597			
	MT	28	3,41	Toplam	113,423	190				
	Toplam	191	3,45							
Bilişsel	İDÖ	129	3,49	G. Arası	1,108	2	,554	,911	,404	,010
	İDE	34	3,30	G. İçi	114,305	188	,608			
	MT	28	3,39	Toplam	115,413	190				
	Toplam	191	3,45							
Telafi	İDÖ	129	3,71	G. Arası	,433	2	,216	,395	,674	,004
	İDE	34	3,68	G. İçi	102,867	188	,547			
	MT	28	3,57	Toplam	103,300	190				
	Toplam	191	3,68							
Üst Bilgi	İDÖ	129	4,08	G. Arası	,764	2	,382	,612	,543	,006
	İDE	34	3,99	G. İçi	117,375	188	,624			
	MT	28	4,21	Toplam	118,139	190				
	Toplam	191	4,08							
Duyuşsal	İDÖ	129	2,75	G. Arası	14,698	2	7,349	5,863	,003*	,059
	İDE	34	2,10	G. İçi	235,652	188	1,253			
	MT	28	2,25	Toplam	250,350	190				
	Toplam	191	2,56							
Sosyal	İDÖ	129	3,53	G. Arası	7,853	2	3,927	-	-	,047
	İDE	34	3,04	G. İçi	160,062	188	,851			
	MT	28	3,20	Toplam	167,916	190				
	Toplam	191	3,39							
Dinleme	İDÖ	129	5,25	G. Arası	5,790	2	2,895	3,080	,048*	,048
	İDE	34	5,65	G. İçi	176,688	188	,940			
	MT	28	5,58	Toplam	182,478	190				
	Toplam	191	5,37							
Konuşma	İDÖ	129	5,67	G. Arası	5,261	2	2,630	2,790	,064	,064
	İDE	34	6,07	G. İçi	177,254	188	,943			
	MT	28	5,95	Toplam	182,514	190				
	Toplam	191	5,78							
Okuma	İDÖ	129	5,48	G. Arası	4,327	2	2,163	-	-	,045
	İDE	34	5,88	G. İçi	129,381	188	,688			
	MT	28	5,64	Toplam	133,708	190				
	Toplam	191	5,58							
Yazma	İDÖ	129	5,46	G. Arası	4,122	2	2,061			,116
	İDE	34	5,83	G. İçi	177,560	188	,944	-	-	
	MT	28	5,68	Toplam	181,682	190				
	Toplam	191	5,56							
Toplam Strateji	İDÖ	129	3,54	G. Arası	1,806	2	,903	2,368	,096	,096
	İDE	34	3,30	G. İçi	71,662	188	,381			
	MT	28	3,40	Toplam	73,467	190				
	Toplam	191	3,48							
Toplam Öz Yeterlik	İDÖ	129	5,47	G. Arası	4,764	2	2,382	-	-	,045
	İDE	34	5,86	G. İçi	142,387	188	,757			
	MT	28	5,71	Toplam	147,151	190				
	Toplam	191	5,57							

İDÖ: İngiliz Dili Öğretimi, İDE: İngiliz Dili ve Edebiyatı, MT: Mütercim Tercümanlık

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

Tablo 4’deki tek yönlü varyans analizi sonucuna strateji kullanımı öğrenim görülen programa göre sadece duyuşsal alt boyutta anlamlı biçimde farklılaşmakta ($p>.05$), diğer boyutlar açısından anlamlı düzeyde bir görüş farkı bulunmamaktadır ($p>.05$). Belirlenen anlamlı düzeydeki bu görüş farkı İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencileri ile İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencileri arasındadır. İngilizce öz yeterlik becerileri ise dinleme ve okuma alt boyutlarında öğrenim görülen programa göre anlamlı biçimde farklılaşmakta ($p<.05$), konuşma ve yazma boyutlarında anlamlı görüş farkı bulunmamaktadır ($p>.05$). İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerine göre dinleme ve okuma beceri puanlarının anlamlı biçimde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Çalışmada anlamlı görüş farkı belirlenen boyutlardaki etki büyüklüğü açısından bir değerlendirme yapıldığında bölüm değişkeninin tüm boyutlarda düşük düzeyde bir etki gücüne sahip olduğu belirlenmiştir. Bağımlı değişkenlerin öğrenim görülen programa göre karşılaştırılmasında dağılımın homojen olmadığı boyutlarda Kruskal Wallis H testine göre analiz yapılmıştır. Bu analizler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Dağılımın homojen olmadığı boyutlarda Kruskal Wallis H testi sonuçları

	Sosyal	Okuma	Yazma	Toplam öz yeterlik
Ki Kare	7,318	6,009	4,056	6,026
Sd	2	2	2	2
p	,026*	,050	,132	,049*
b. Gruplama değişkeni: Bölüm				
Etki büyüklüğü	,047	,032	,023	,032

* $p<.05$

Tablo 5’e göre sosyal alt boyutunda ($X^2=7.318$, $p=.026>.05$) ve öz yeterlik ölçeğinin tamamı açısından ($X^2=6.026$, $p=.049>.05$) öğrenim görülen programa göre anlamlı düzeyde görüş farkı belirlenmiştir. Sosyal alt faktöründeki anlamlı düzeydeki görüş farkı İngilizce Öğretmenliği ile İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümleri arasında (İDÖ>İDE), öz yeterlik ölçeğinin tamamına yönelik görüşlerin ise İngilizce Öğretmenliği ile İngiliz Dili ve Edebiyatı (İDÖ<İDE) ve İngilizce Öğretmenliği ile Mütercim Tercümanlık arasında (MT>İDÖ) olduğu gözlenmiştir. Etki büyüklüğüne göre değerlendirme yapıldığında anlamlı görüş farkı belirlenen boyutlardaki etki büyüklüğü açısından tüm boyutlarda düşük düzeyde bir etki gücüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada kapsamında akıllı telefonlarında yabancı dile yönelik bir uygulama olma durumunun bağımlı değişkenleri anlamlı biçimde farklılaştırıp farklılaşmadığı da araştırılmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu mobil telefonlarında uygulama olduğunu belirttiğinden bu bağımsız değişkene yönelik görüşlerin karşılaştırılmasında Mann Whitney U (MWU) testi kullanılmıştır. Bu teste yönelik sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6’daki MWU analizine göre araştırmanın her iki bağımlı değişkeni ve alt boyutlarına yönelik görüşlerin katılımcıların akıllı telefonlarında yabancı dile yönelik bir uygulama olma durumunun anlamlı düzeyde bir fark yaratmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

Yabancı dil becerileri arasında yer alan konuşma becerisinin pratikle gelişen bir beceri olduğu dikkate alındığında yabancı dilde konuşma pratiği yapabilmeyen bağımlı değişkenlere yönelik görüşleri anlamlı biçimde değiştirip değiştirmediği araştırılması gereken bir durumdur. Bu duruma yönelik bağımsız gruplar t testi Tablo 7’de verilmiştir. Tablo 7’deki bazı boyutlarda

dağılımın homojen olmadığı belirlendiğinden bu boyutlarda varyansların homojen olmadığı t testine göre analiz yapılmıştır. Bu boyutların hangileri olduğu konusunda Tablo 7'deki serbestlik değerlerine bakılabilir.

Tablo 6. Telefonda İngilizce bir uygulamaya sahip olma değişkenine göre MWU analizi tablosu

		n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Bellek	Evet	182	96,91	17638,00	653,000	,304
	Hayır	9	77,56	698,00		
	Toplam	191				
Bilişsel	Evet	182	96,30	17526,50	764,500	,735
	Hayır	9	89,94	809,50		
	Toplam	191				
Telafi	Evet	182	96,00	17472,50	818,500	,998
	Hayır	9	95,94	863,50		
	Toplam	191				
Üst Biliş	Evet	182	96,75	17608,50	682,500	,395
	Hayır	9	80,83	727,50		
	Toplam	191				
Duyuşsal	Evet	182	96,75	17608,50	682,500	,397
	Hayır	9	80,83	727,50		
	Toplam	191				
Sosyal	Evet	182	96,73	17604,50	686,500	,411
	Hayır	9	81,28	731,50		
	Toplam	191				
Dinleme	Evet	182	94,95	17281,50	628,500	,239
	Hayır	9	117,17	1054,50		
	Toplam	191				
Konuşma	Evet	182	95,41	17365,50	712,500	,510
	Hayır	9	107,83	970,50		
	Toplam	191				
Okuma	Evet	182	95,65	17407,50	754,500	,690
	Hayır	9	103,17	928,50		
	Toplam	191				
Yazma	Evet	182	95,10	17308,00	655,000	,310
	Hayır	9	114,22	1028,00		
	Toplam	191				
Toplam Strateji	Evet	182	96,81	17619,50	671,500	,362
	Hayır	9	79,61	716,50		
	Toplam	191				
Toplam öz yeterlik	Evet	182	95,26	17337,00	684,000	,404
	Hayır	9	111,00	999,00		
	Toplam	191				

İngilizce Konuşma Pratiği Yapma değişkenine göre yabancı dil öğrenme stratejileri envanterinin bellek [$t(189)=3.29$], telafi [$t(189)=2.02$], üst biliş [$t(189)=2.51$] ve sosyal [$t(100.996)=3.28$] alt faktörlerinde anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür ($p<.05$). Öz-yeterlilik ölçeğinin tüm alt boyutlarında da anlamlı düzeyde görüş farklılıkları olduğu belirlenmiştir. Elde edilen anlamlı görüş farklarının İngilizce konuşma pratiği yapanların lehine, buna karşın pratik yapabilmemenin her iki bağımlı değişken üzerindeki etkilerinin düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

Tablo 7. Katılımcı görüşlerinin İngilizce konuşma pratiği yapma değişkenine göre karşılaştırılması

		n	$\bar{x}$	ss	t	sd	P	Eta Kare																																																																																																																																										
Bellek	Evet	141	3,55	,77	3,29	189	,001*	,054																																																																																																																																										
	Hayır	50	3,15	,70					Bilişsel	Evet	141	3,50	,80	1,53	189	0,126	-	Hayır	50	3,30	,72	Telafi	Evet	141	3,75	,73	2,02	189	,045*	,021	Hayır	50	3,50	,74	Üst Biliş	Evet	141	4,17	,74	2,51	189	,013*	,032	Hayır	50	3,85	,89	Duyuşsal	Evet	141	2,62	1,19	1,16	189	0,247	-	Hayır	50	2,40	1,01	Sosyal	Evet	141	3,51	,96	3,28	100,996	,001*	,046	Hayır	50	3,06	,81	Dinleme	Evet	141	5,54	,87	3,82	71,415	,000*	,089	Hayır	50	4,88	1,11	Konuşma	Evet	141	5,96	,85	3,83	68,928	,000*	,094	Hayır	50	5,28	1,15	Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055	Hayır	50	5,25	,98	Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*
Bilişsel	Evet	141	3,50	,80	1,53	189	0,126	-																																																																																																																																										
	Hayır	50	3,30	,72					Telafi	Evet	141	3,75	,73	2,02	189	,045*	,021	Hayır	50	3,50	,74	Üst Biliş	Evet	141	4,17	,74	2,51	189	,013*	,032	Hayır	50	3,85	,89	Duyuşsal	Evet	141	2,62	1,19	1,16	189	0,247	-	Hayır	50	2,40	1,01	Sosyal	Evet	141	3,51	,96	3,28	100,996	,001*	,046	Hayır	50	3,06	,81	Dinleme	Evet	141	5,54	,87	3,82	71,415	,000*	,089	Hayır	50	4,88	1,11	Konuşma	Evet	141	5,96	,85	3,83	68,928	,000*	,094	Hayır	50	5,28	1,15	Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055	Hayır	50	5,25	,98	Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02								
Telafi	Evet	141	3,75	,73	2,02	189	,045*	,021																																																																																																																																										
	Hayır	50	3,50	,74					Üst Biliş	Evet	141	4,17	,74	2,51	189	,013*	,032	Hayır	50	3,85	,89	Duyuşsal	Evet	141	2,62	1,19	1,16	189	0,247	-	Hayır	50	2,40	1,01	Sosyal	Evet	141	3,51	,96	3,28	100,996	,001*	,046	Hayır	50	3,06	,81	Dinleme	Evet	141	5,54	,87	3,82	71,415	,000*	,089	Hayır	50	4,88	1,11	Konuşma	Evet	141	5,96	,85	3,83	68,928	,000*	,094	Hayır	50	5,28	1,15	Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055	Hayır	50	5,25	,98	Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																					
Üst Biliş	Evet	141	4,17	,74	2,51	189	,013*	,032																																																																																																																																										
	Hayır	50	3,85	,89					Duyuşsal	Evet	141	2,62	1,19	1,16	189	0,247	-	Hayır	50	2,40	1,01	Sosyal	Evet	141	3,51	,96	3,28	100,996	,001*	,046	Hayır	50	3,06	,81	Dinleme	Evet	141	5,54	,87	3,82	71,415	,000*	,089	Hayır	50	4,88	1,11	Konuşma	Evet	141	5,96	,85	3,83	68,928	,000*	,094	Hayır	50	5,28	1,15	Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055	Hayır	50	5,25	,98	Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																																		
Duyuşsal	Evet	141	2,62	1,19	1,16	189	0,247	-																																																																																																																																										
	Hayır	50	2,40	1,01					Sosyal	Evet	141	3,51	,96	3,28	100,996	,001*	,046	Hayır	50	3,06	,81	Dinleme	Evet	141	5,54	,87	3,82	71,415	,000*	,089	Hayır	50	4,88	1,11	Konuşma	Evet	141	5,96	,85	3,83	68,928	,000*	,094	Hayır	50	5,28	1,15	Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055	Hayır	50	5,25	,98	Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																																															
Sosyal	Evet	141	3,51	,96	3,28	100,996	,001*	,046																																																																																																																																										
	Hayır	50	3,06	,81					Dinleme	Evet	141	5,54	,87	3,82	71,415	,000*	,089	Hayır	50	4,88	1,11	Konuşma	Evet	141	5,96	,85	3,83	68,928	,000*	,094	Hayır	50	5,28	1,15	Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055	Hayır	50	5,25	,98	Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																																																												
Dinleme	Evet	141	5,54	,87	3,82	71,415	,000*	,089																																																																																																																																										
	Hayır	50	4,88	1,11					Konuşma	Evet	141	5,96	,85	3,83	68,928	,000*	,094	Hayır	50	5,28	1,15	Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055	Hayır	50	5,25	,98	Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																																																																									
Konuşma	Evet	141	5,96	,85	3,83	68,928	,000*	,094																																																																																																																																										
	Hayır	50	5,28	1,15					Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055	Hayır	50	5,25	,98	Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																																																																																						
Okuma	Evet	141	5,69	,75	3,31	189	,001*	,055																																																																																																																																										
	Hayır	50	5,25	,98					Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057	Hayır	50	5,17	1,12	Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																																																																																																			
Yazma	Evet	141	5,70	,88	3,00	71,726	,004*	,057																																																																																																																																										
	Hayır	50	5,17	1,12					Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05	Hayır	50	3,24	,55	Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																																																																																																																
Toplam Strateji	Evet	141	3,56	,62	3,15	189	,002*	,05																																																																																																																																										
	Hayır	50	3,24	,55					Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084	Hayır	50	5,14	1,02																																																																																																																													
Toplam öz yeterlik	Evet	141	5,72	,76	4,16	189	,000*	,084																																																																																																																																										
	Hayır	50	5,14	1,02																																																																																																																																														

Araştırmanın son bağımsız değişkeni yabancı dilde yayın izleme sıklığıdır. Bağımlı değişkenlere yönelik görüşler Yabancı dilde yayın izleme sıklığı bağımsız değişkeni açısından karşılaştırılmak istenmiş, bazı sıklık derecelerindeki kişi sayıları çok düşük olduğundan Kruskal Wallis H testine başvurulmuştur. Sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Katılımcı görüşlerinin yabancı yayın izleme değişkenine göre karşılaştırılması

Boyut	X ²	df	p	Eta-Kare
Bellek	4,33	4	.363	-
Bilişsel	1,939		.747	-
Telafi	8,838		.065	-
Üst Biliş	9,663		.047*	.042
Duyuşsal	8,439		.077	-
Sosyal	2,308		.679	-
Dinleme	25,593		.000*	.139
Konuşma	17,071		.002*	.090
Okuma	15,453		.004*	.089
Yazma	12,977		.011*	.061
Toplam strateji	5,504		.239	-
Toplam öz yeterlik	20,931		.000*	.103

*p<.05; Daima (N=70), Sıklıkla (N=67), Bazen(N=40), Nadiren (N=13), Hiç (N=1), Toplam (N=191)

Yabancı dil öğrenme stratejilerinin sadece üst biliş alt boyutunda, öz yeterlik algıları ölçeğinin ise tüm alt boyutları ve tamamında yabancı yayın izleme sıklığına göre anlamlı düzeyde

görüş farkı belirlenmiştir ($p < .05$). Diğer tüm boyutlarda yabancı yayın izleme sıklığı bağımlı değişkenleri anlamlı biçimde farklılaştırmamıştır ($p > .05$). Çalışmada anlamlı görüş farkı belirlenen boyutlardaki etki büyüklüğü açısından bir değerlendirme yapıldığında tamamında yabancı yayın izleme sıklığının tüm boyutlarda düşük düzeyde bir etki gücüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada son olarak bağımlı değişkenler ve alt boyutları arasında ne yönde ve düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu duruma yönelik Pearson korelasyon analizi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Ölçek boyut ve alt boyutları arasındaki korelasyon katsayıları

Korelasyon	Pearson(r)	p
Toplam Öz Yeterlik* Toplam Strateji	.431**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Bellek	.358**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Bilişsel	.264**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Telafi	.358**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Üst Biliş	.385**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Duyuşsal	.209**	.004
Toplam Öz Yeterlik* Sosyal	.341**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Dinleme	.917**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Konuşma	.937**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Okuma	.929**	.000
Toplam Öz Yeterlik* Yazma	.945**	.000
Toplam Strateji* Bellek	.828*	.000
Toplam Strateji* Bilişsel	.792*	.000
Toplam Strateji* Telafi	.718*	.000
Toplam Strateji* Üst Biliş	.609**	.000
Toplam Strateji* Duyuşsal	.658**	.000
Toplam Strateji* Sosyal	.802**	.000
Toplam Strateji* Dinleme	.378**	.000
Toplam Strateji* Konuşma	.380**	.000
Toplam Strateji* Okuma	.434**	.000
Toplam Strateji* Yazma	.418**	.000

N=191, ** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı, * Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlı

Korelasyon analizi sonucunda bağımlı değişkenler ve alt boyutları arasında pozitif ve anlamlı düzeyde ilişkiler olduğu belirlenmiştir. En yüksek ilişki toplam öz yeterlik ile Yazma arasında ($r = .945$, $p < .001$) bulunmuştur. Bu ilişkileri daha iyi yorumlayabilmek için her iki bağımlı değişkene yönelik regresyon analizi yapılması kararlaştırılmıştır. Ancak toplam öz yeterlik ve alt boyutları arasında oto korelasyon sorunu olma ihtimali vardır. Öncelikle dağılımın homojenliği için her iki bağımlı değişkenin çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmış ve Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Bağımlı değişkenlerin çarpıklık ve basıklık katsayıları

	Öz Yeterlik	Strateji Kullanımı
Ortalama	5,5713	3,4774
n	191	191
Standart Sapma	,88005	,62183
Basıklık	1,188	-,323
Çarpıklık	-,791	,208

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

Çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 2 aralığında olması dağılımın homojen olduğu (Akt. Güven, 2014) şeklinde yorumlanmaktadır. Buna göre regresyon analizi için ilk ön sayıltı sağlanmıştır. İkinci olarak P-Plot grafikleri incelenmiş ve doğrusallık şartının da sağlandığı belirlenmiştir. Üçüncü ön sayıltı olan oto korelasyon için VIF değerleri hesaplanmış ve Tablo 11’de verilmiştir. Bu ön sayıltı açısından da bir sorun olmadığı, regresyon analizinin yapılabileceği görülmüştür. Buna göre yabancı dil öz yeterlik algıları öğrenim stratejilerini yordama durumuna ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Regresyon analizi sonuçları

Model	R	R ²	S. Hata	R ² Değişim	F Değişim	df1	df2	p	Durbin-Watson
1	,431	,185	,79638	,185	43,020	1	189	,000	1,525

Tablo 11’deki regresyon analizi sonuçlarına göre yabancı dil öz yeterlik algıları yabancı dil öğrenme stratejilerine ait varyansın yaklaşık yüzde 19’unu açıklamaktadır.

4.Sonuç ve tartışma

Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Envanterinin Bellek, Bilişsel ve Duyuşsal alt faktörlerinde cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcılar lehine anlamlı düzeyde görüş farkı belirlenmiştir. Bu sonuç Hashemi’nin (2011), cinsiyetin İran yabancı dil sınıfı öğrencilerinin strateji kullanımındaki etkisini araştırdığı ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha sık duyuşsal ve telafi edici stratejiler kullandığı sonucuna ulaştığı çalışma ile benzerdir. Yine Balcı ve Üğüten (2018) İngilizce hazırlık sınıfı programına katılan yabancı dil öğrencileri ile yaptığı çalışmada, bellek stratejileri açısından istatistiksel olarak kız öğrenciler lehine anlamlı fark bulmuştur. Bu araştırmanın bulgularını destekler biçimde El-Dib (2004), kültürel çevrenin ve sunulan fırsatların kadın ve erkeklere her iki cinsiyet için de strateji seçimini etkileyeceğini belirtmektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre kullandıkları Yabancı Dil Öğrenme Stratejilerinin genel olarak farklılaşmadığı, sadece duyuşsal alt boyutunda katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaştığı görülmektedir. İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerine göre duyuşsal stratejileri daha fazla kullandığı söylenebilir. Bu anlamda sosyal ve duygusal stratejiler gerektiğinde öğrenme sürecinde sosyal etkileşimi sağlamak için kullanıldığı bilinmektedir. Oxford (1990) yaptığı araştırmada duyuşsal ve sosyal stratejilerin yabancı dil öğretiminde sık kullanılmadığı vurgulamakta ve bunun sebebinin yabancı dil araştırmacıların duyuşsal ve sosyal boyutları sıklıkla araştırmadıkları olarak düşünmektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre İngilizce öz yeterlik genel puanlarının farklılaştığı görülmektedir. İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerine göre İngilizce öz yeterlik puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. İngilizce öz yeterlik becerilerinin dinleme ve okuma alt boyutlarının katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaştığı ($p < 0.05$) görülürken, konuşma ve yazma boyutlarında anlamlı farklılık ($p > 0,05$) görülmemektedir. İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerine göre dinleme ve okuma beceri puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretme deneyimi, öz yeterlik inancı için önemli bir belirleyicidir. Tschannen-Moran ve Woolfolk’un (2007) yaptığı öz yeterlik inancının deneyim yoluyla zaman

inde geliştiğini ortaya koyan çalışma bunu desteklemektedir. İngilizce öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öz yeterlik puanlarının yüksek çıkmasında lisans döneminde yaptıkları staj uygulamalarının etkili olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin İngilizce öz yeterlik becerilerinin ve kullandıkları Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri envanterinden aldıkları puanların, Telefonda İngilizce bir uygulama olup olmama değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Mann Whitney-U testi sonucunda, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. $p > 0.05$ Son yıllarda cep telefonlarının akıllı telefon şeklinde gelişmesiyle dijital eğitsel içeriklere ulaşmak kolay hale gelmiştir. Fakat bazı çalışmalarda cep telefonları ve uygulamalarının öğrenciler tarafından sadece telaffuz ve sohbet etme amaçlı kullanıldıkları ve bunların haricinde öğrencilere daha fazla “dil kazanımı” sağlamadıkları vurgulanmaktadır (Golonka, Bowles, Frank, Richardson ve Freynik, 2012; Grgurović, Chapelle ve Shelley, 2013; Macaro, Handley ve Walter, 2012).

İngilizce Konuşma Pratiği Yapma değişkenine göre Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Envanterinin bellek, telafi, üst biliş ve sosyal alt faktörlerinde anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür ($t(189)=3.294$, ($t(189)=2.023$, ($t(189)=2.513$, ($t(100.996)=3.283$, $p < 0.05$). İngilizce öz yeterlik ölçeğinin tüm alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılık belirlenmiştir ($t(189)=4.167$). İngilizce Konuşma Pratiği Yapma değişkeni etki büyüklüğüne göre analiz yapıldığında en büyük etki büyüklüğü .094 ile İngilizce öz yeterlik ölçeğinin Konuşma alt boyutunda, en düşük etki büyüklüğünün ise .021 ile Dil Öğrenme Strateji Envanterinin telafi alt boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle konuşma becerisi öz yeterliği yüksek olan öğrenciler yabancı dil öğreniminde daha başarılı olduğu söylenebilir. Bu bulgu, öğrencilerin akademik öz yeterlikleri ile Lampung'daki Lise on iki sınıfında İngilizce dersi pratik yapmaya olan ilgileri arasında anlamlı bir korelasyon olduğunu bulan Anggraini'nin (2014) yaptığı çalışmayı desteklemektedir. Yine Kim ve Lorshbach (2005), İngilizcenin ikinci dil olarak kullanıldığı özel bir üniversitenin öğrencileri ile yaptığı çalışmada İngilizce konuşabilme yeteneği yüksek olan öğrencilerin yüksek düzeyde öz yeterlik düzeyine sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Envanteri puanları Yabancı Yayın İzleme değişkenine göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$). Fakat İngilizce öz yeterlik Ölçeğinin tüm alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılık belirlenmiştir ($p < .05$). Öz yeterlik ile ilgili ortaya çıkan bulgular McConville ve Lane (2005) 'in video kliplerin etkili bir destek materyali olduğu ve öz yeterliği başarıyla arttırdığını gösteren çalışmasını desteklemektedir.

Araştırma bulgularına göre yabancı dilde öz yeterlik algıları ile öğrenme stratejileri arasında anlamlı ilişkiler vardır. Yabancı dil öğrenirken kullanılan stratejiler öğrenenlerin öz yeterlik algılarından etkilenmektedir. Öğrenmede strateji kullanmanın önemi dikkate alındığında bu niteliğin işe koşulmasında öz yeterlik algılarının artırılması önerilebilir. Her ne kadar bu çalışmada bazı bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenleri anlamlı biçimde farklılaştırdığı belirlenmişse de hesaplanan etki büyüklükleri bu bağımsız değişkenlerin güçlü bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymuştur. Yabancı dil öğreniminde öz yeterlik algısı ve dil öğrenme stratejileri konusunda alanyazındaki araştırma sınırlılığından yola çıkılarak bu değişkenleri etkileyen başkaca değişkenlerin neler olduğu konusunda araştırmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Ayrıca bu araştırmanın alanyazın bilgileri, yapılan çalışmaların birçoğunun öğrencilerle yapılmış olduğunu göstermektedir. Bu nedenle problem evreninin daha iyi açıklanabilmesi noktasında yabancı dil öğretmenleri ile benzer çalışmalar yapılabilirliği düşünülmektedir.

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

Kaynakça

- Anggraini, D (2014). Correlation between Students' Academic Self-efficacy and Their Engagement in Speaking English Class at SMA Sugar Group Lampung Tengah. (Published thesis). Retrieved from [http://digilib.unila.ac.id/3694/14/CHAPTER %201.pdf](http://digilib.unila.ac.id/3694/14/CHAPTER%201.pdf)
- Allwright, D. & Bailey, M. (1991). Focus on the language classroom: An introduction to classroom research for language teachers. Cambridge: CUP.
- Balcı, Ö & Üğüten, S.D. (2018) The relationship between efl learners' language learning strategy use and achievement. *International Education Studies*, 11(2), 1-12.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York, NY: Worth.
- Carson, J.G., & Longhini, A. (2002). Focusing on learning styles and strategies: a diary study in an immersion setting. *Language Learning*, 52 (2), 401-438.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2000). Research methods in education. 5th ed. London New York: Routledge Falmer.
- Cohen, A.D. 1998: Strategies in Learning and Using a Second Language. Essex, U.K.: Longman.
- Diseth, A. (2011). Self-efficacy, goal orientation and learning strategies as mediators between preceding and subsequent academic achievement. *Learning and Individual Differences*, 21(2), 191—195.
- El-Dib, M. A. B. (2004). Language learning strategies in Kuwait: Links to gender, language level, and culture in a hybrid context. *Foreign Language Annals*, 37(1), 85-95.
- Gahungu, O. N. (2007). *The relationships among strategy use, self-efficacy, and language ability in foreign language learners*. Unpublished Phd Thesis, Northern Arizona University, Department of Curriculum and Instruction.
- Gass, S. M., & Selinker, L. (2008). Second language acquisition: an introductory course (3rd ed). New York: Routledge.
- Golonka, E. M., Bowles, A. R., Frank, V. M., Richardson, D. L. & Freynik, S. (2012). Technologies for foreign language learning: A review of technology types and their effectiveness. *Computer Assisted Language Learning*, 27(1), 70-105. DOI:10.1080/09588221.2012.700315
- Grgurović, M., Chappelle, C. A. ve Shelley, M. C. (2013). A meta-analysis of effectiveness studies on computer technology-supported language learning. *ReCALL*, 25(2), 165-198. DOI:10.1017/S0958344013000013
- Hashemi, M. (2011). The impact of gender on language learning strategies of Iranian EFL learners. *International Journal of Academic Research*, 3(2), 280-285.
- Hutzler, Y., Zach, S., & Gafni, O. (2005). Physical education students' attitudes and self-efficacy towards the participation of children with special needs in regular classes. *European Journal of Special Needs Education*, 20, 309–327.
- Idrus, H., & Sivapalan, S. (2010). Perceived self-efficacy of ESL students with regard to their oral communication ability. In K. Abdullah, S. Selvadurai, E. A. Choy, & M. Maros (Eds.), Contemporary issues of education, development, and security (pp. 74–86).
- Kim, D.-H., Wang, C., Ahn, H. S., & Bong, M. (2015). English language learners' self-efficacy profiles and relationship with self-regulated learning strategies. *Learning and Individual Differences*, 38, 136–142.
- Kim, J. & Lorschbach, A. W. (2005). Writing self-efficacy in young children: Issues for the early grade environment. *Learning Environments Research*, 8, 157-175.
- Lee, C.K. (2010). An overview of language learning strategies. *ARECLS*, 7, 132-152
- Liu, M., & Jackson, J. (2008). An exploration of Chinese EFL learners' unwillingness to communicate and foreign language anxiety. *Modern Language Journal*, 92(1), 71-86.

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). Yabancı dil öğrenim stratejileri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

- Macaro, E., Handley, Z. ve Walter, C. (2012). A systematic review of CALL in English as a second language: Focus on primary and secondary education. *Language Teaching*, 45(1), 1-43. doi: 10.1017/S0261444811000395
- Murray, B. (2010). Students' language learning strategy use and achievement in the Korean as a foreign language classroom. *Foreign Language Annals*, 43 (4), 624-634.
- Nisbet, D.L., Tindall, E.R., & Arroyo, A.A. (2005). Language learning strategies and English proficiency of Chinese university students. *Foreign Language Annals*, 38 (1), 100-107.
- O'Malley, J.M., & Chamot, A.U. (1990). *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford, R.L. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Boston: Heinle & Heinle Publishers
- Oxford, R. L. (2003). Language learning styles and strategies: An overview. *Learning Styles & Strategies*, Oxford, GALA, 1-25.
- Oxford, R. L., & Nyikos, M. (1989). Variables affecting choice of language learning strategies by university students. *Modern Language Journal*, 73, 291-300.
- Park, G.P. (1997). Language learning strategies and English proficiency in Korean university students. *Foreign Language Annals*, 30 (2), 211-221.
- Scarcella, R. & Oxford, R. (1992). *The Tapestry of Language Learning: The Individual in the Communicative Classroom*. Boston: Heinle & Heinle.
- Şevgin, H. ve Çetin, B. (2017). Eğitim araştırmalarında güç analizi ve bir uygulama. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1462-1480.
- Todaka, Y. (2017). Self-efficacy of English listening skills in Japanese college learners: Quantitative and qualitative analyses. *European Journal of English Language Teaching*, 2, 93-119.
- Torres, G. (2013). Empowering the language learner: language learning strategy training and self-regulation in an EFL classroom. *Journal of International Education Research*, 9 (3), 267-276.
- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. (2007). The differential antecedents of self-efficacy beliefs of novice and experienced teachers. *Teaching and Teacher Education*, 23, 944-956.
- Tseng, W.T., Dörnyei, Z. & Schmitt, N. (2006). A new approach to assessing strategic learning: the case of self-regulation in vocabulary acquisition. *Applied Linguistics*, 27(1), 78-102.
- Wharton, G. (2000). Language learning strategy use of bilingual foreign language learners in Singapore. *Language Learning*, 50 (2), 203-243.
- Wang, C., & Pape, S. J. (2008). A Probe Into Three Chinese Boys' Self-Efficacy Beliefs Learning English as a Second Language. *Journal of Research in Childhood Education*, 21(4), 364-377.
- Yusuf, M. (2011). The impact of self-efficacy, achievement motivation, and selfregulated learning strategies on students' academic achievement. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 2623-2626.

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

Extended abstract in English

Introduction

In the literature, it has been mentioned that there are many variables that affect academic achievement in foreign language teaching. These variables are considered in two categories as internal and external variables. While external factors are related to language and society, internal factors are related to the students themselves (ability, motivation, attitude, gender, learning style, language self-efficacy, strategy use, autonomy etc.) (Carson & Longhini, 2002; Gass & Selinker 2008; Murray, 2010; Nisbet, Tindall & Arroyo, 2005; Park, 1997; Wharton, 2000).

Although it is claimed that language learning takes place under the influence of these internal and external factors, it is unlikely that a scientific study will address all these variables. Mostly, this is not necessary either. In many educational situations, one or more of these variables may affect the learning process. Therefore, this research focused on two of the factors mentioned above (Strategy use and self-efficacy). The lack of research in the literature was effective in constructing the study according to these two dependent variables.

Oxford (2003) classifies language learning strategies as cognitive, metacognitive, memory, compensatory, affective and social strategies and treats them as an important process in learning. The broad scope of the use of strategies in language learning makes these strategies an important component of the learning-teaching process. Although there are many situations to be explained in this process, this research has focused on the question of how the use of strategy in language learning affects learners' self-efficacy perceptions.

Self-efficacy perception is a variable that has been frequently investigated in recent years. In some studies (Kim, Wang, Bong and Ahn, 2015; Todaka, 2017), this concept, which involves the beliefs of the individual in self-perception and learning ability or the ability to perform tasks at determined levels (Bandura, 1997), has been found to be positively related to academic achievement in foreign language learning. In this study, unlike the studies in the literature, it was focused on different independent variables such as training in different programs on foreign languages, using mobile applications and watching foreign publications for language learning purposes. In addition to the use of an advanced analysis technique such as regression analysis, it was tried not to be satisfied with the determination of whether the dependent variables differ in terms of independent variables, but to interpret the significant differences determined by the effect size better.

As a result of this information, the general purpose of this study is to investigate the relationship between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. For this general purpose, the following questions were sought;

- Do the foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions of the study, which are the dependent variables of the research, differ significantly according to gender, the program being studied, the situation of using mobile applications for foreign language, the possibility of practicing and the frequency of broadcast monitoring?

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). Yabancı dil öğrenim stratejileri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

- What is the relationship between foreign language learning strategies and foreign language self-efficacy perceptions?
- To what extent does the use of strategies affect English self-efficacy perceptions?

Method

This research was conducted according to relational survey model. According to the common definition, In the survey models, the investigated variable is tried to be defined as it is (Karasar, 2009: 76) . In relational survey studies, the status of the change between multiple variables is tried to be determined (Cohen, Manion ve Morrison, 2000).

The study population consists of university students studying at foreign language education program in Turkey. The sample is university students studying at relevant departments and randomly selected from the population of Kırıkkale, Bayburt and Gazi University. In this context, data were obtained by applying data collection tools to 191 people.

Two data collection tools were used in the study. The English Self-Efficacy Scale was developed by Wang Wang et al. (2013) and the Strategy for Language Learning was developed by Oxford (1990).

In the analysis of the data, the homogeneity of the distribution was first investigated. Independent groups T test and One Way ANOVA were used in cases where the variance was homogeneous and Mann Whitney U and Kruskal Wallis H test were used in cases where the variance was not homogeneous. When comparing dependent variables in terms of independent variables, effect sizes were calculated in cases where there was a significant difference of opinion. In addition, the relationship between the two dependent variables and their sub-dimensions was investigated and Pearson Correlation coefficients were calculated for this purpose. Finally, regression analysis was performed to better interpret the relationship between scale dependent variables.

Findings, discussion and result

The findings of the research show that there are significant relationships between self-efficacy perceptions and learning strategies in a foreign language. Strategies used in learning a foreign language are influenced by learners' self-efficacy perceptions.

When the first variable of the study is examined, it is seen that there was a significant difference of opinion in favor of female participants in the Memory, Cognitive and Affective sub-factors of the Foreign Language Learning Strategies Inventory.

When the second variable of the study is examined, it is seen that the Foreign Language Learning Strategies used by the participants do not differ in general, but differ only in the affective sub-dimension according to the departments in which the participants study. It can be said that the students of the Department of English Language Teaching used more affective strategies than the students of the Department of English Language and Literature. In this sense, it is known that social and emotional strategies are used to provide social interaction in the learning process when necessary.

Tuncer, M., Uluğ, H. (2019). The analysis of the relationships between foreign language learning strategies and self-efficacy perceptions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(4), 447-463.

It is seen that the general scores of English Self-Efficacy differ according to the departments where the participants are studying. It was found that English Language Teaching students had higher English Self-Efficacy scores than English Language and Literature students. While it is seen that the listening and reading sub-dimensions of English Self-Efficacy skills differ according to the departments in which the participants study, there is no significant difference in the speaking and writing dimensions. It was found that the students of the Department of English Language Teaching had higher listening and reading skill scores than the students of the Department of English Language and Literature.

When the third variable of the research, whether having an English application available on the phone or not, is examined, it was not found to be statistically significant between the groups.

When the fourth variable of the research is examined, there is a significant difference in the Memory, Compensatory, Metacognition and Social sub-factors of the Foreign Language Learning Strategies Inventory according to the English-Speaking Practice variable. Significant differences were determined in all sub-dimensions of the English Self-Efficacy Scale. When the English-Speaking Practice variable is analyzed according to the effect size, the highest effect size was found to be .094 in the Speech sub-dimension of the English Self-Efficacy scale, and the lowest effect size was in the Compensation sub-dimension of the Language Learning Strategy Inventory with .021. In other words, students with high self-efficacy in speaking skills can be said to be more successful in foreign language learning.

According to the last variable of the study, Watching Foreign Publications, Foreign Language Learning Strategies Inventory scores are not differentiated. However, there was a significant difference in all sub-dimensions of the English Self-Efficacy Scale.